

Prorektoři zahájili nové volební období

Tentokrát jsem oslovila rektory nejbližší spolupracovníky - prorektory Ostravské univerzity, kterým jsem položila stejné otázky:

- Mohl/a byste říci pár slov o sobě?

- S jakými představami a plány nastupujete do funkce?

PhDr. Hana Srpová, CSc.
prorektorka pro studium

Co říct o sobě a nenudit? Mezi mé koníčky patří především četba, cizí jazyky a cestování. Abych se jim mohla věnovat co nejvíce a ještě být za to placena, rozhodla jsem se kdysi dávno studovat český a anglický jazyk a jejich literatury. Československá nová vlna ve filmu a pak zvláště filmový klub v Ostravě a semináře o filmu v Olomouci mě naučily, že i film může být uměním a celoživotním koníčkem. Ráda píšu a studuji při poslechu klasické hudby, ale také například hudby moderní. Kromě toho miluji lyžování a plavání.

S jakými představami a plány vstupují do funkce prorektorky pro studium?

Především se budu věnovat „vyřadování“ kreditního systé-

mu, aby byl příznivější pro studenty a nedělal z nich štvanou zvěř, která se honí z předmětu do předmětu a musí rezignovat na hloubku a kvalitu studia. Rozhodně by to pomohlo i pedagogům (minulý semestr jsem např. učila 10 předmětů, v tomto semestru je to lepší - jen 7). Ale to vše závisí na dalších, spíš mimo-univerzitních faktorech: tradice našeho školství, které klade důraz spíš na kvantitu než kvalitu, na faktografii než na vytváření vlastního názoru na základě studia bohaté pramenné literatury (ale je vůbec možné zadat obsáhlé samostatné studium při tom množství předmětů?!); závisí to i na rozhodnutí Ministerstva školství, zda bude platit jeden unifikovaný kreditní systém pro všechny VŠ, nebo zda budou platit stávající varianty atd. V tomto úkolu bude pomáhat Rozvrhová komise, stejně jako Studijní komise, která bude řešit úkoly spojené s probíhající i chystanou akreditací fakult a s transformací studijních programů v intencích tzv. Boloňské dohody (a také připravované novely Zákona o vysokých školách).

V souvislosti s tzv. Lisabonskou (a Sorbonnskou) dohodou je pro nás (milou) povinností vést naše studenty k tomu, aby část svých studií absolvovali na zahraničních univerzitách, ale zároveň také umožnit zahraničním studentům studium na naší univerzitě. Z toho důvodu by nemělo pedagogům činit potíže realizovat část své výuky v cizím jazyku (konečně aktivní bi-, trilingvismus byl od středověku samozřejmou součástí evropské vyšší vzdělanosti). Na druhé straně by se našlo uplat-

nění pro jazykově dobře fundované studenty, kteří by mohli působit jako simultánní tlumočníci při některých přednáškách (jako je tomu např. v Olomouci) a pro svou budoucí profesi, případně vědecký růst rozvíjet svou dovednost odborné komunikace v některém ze světových jazyků (finanční ohodnocení by bylo samozřejmostí a student by si obohatil výčet své profesní vyspělosti v curricula vitae při hledání zaměstnání).

V současné době je připraven projekt Ústavu uměleckých studií, který by patřil pod Rektorát OU, a tak bude v nejbližší době předložen k akreditaci.

Dalším mým úkolem bude projednat možnost spolupráce s ústavem Centrum pro evropská studia VŠB - TU Ostrava a také navrhnout (v úzké spolupráci s dalšími vysokými školami v regionu) koncepci Informačního a poradenského centra pro studenty, které by pomáhalo při profesním umístění studentů a stalo by se tedy spojovacím článkem mezi budoucími absolventy a potenciálními zaměstnavateli, radilo by při dalším profesním růstu, případně s jinými problémy, týkajícími se studia.

V neposlední řadě je třeba řešit problematiku celouniverzitního pracoviště pro sociální vědy, protože nekoordinované zařazování těchto disciplín do studijních programů jednotlivých fakult vyvolává řadu potíží.

Tolik k stručnému shrnutí mých nejbližších úkolů. A co se týče převládajících pocitů: v současnosti si připadám spíše jako člověk, který musí běhat v minovém poli a neměl by se nechat vyhodit do vzduchu. Při vši

snaze nelze vyhovět všem (zvláště když nemůžeme rozhodovat „podle zdravého rozumu“).

Doc. RNDr. Tadeusz Siwek, CSc.
prorektor pro vědu,
výzkum a zahraniční styky

Asi moc nezapadám do běžných kategorií a pro ilustraci bych uvedl několik protikladů: ačkoliv mám české občanství, hlásím se k polské národnosti, jsem slezský patriot, i když jsem se narodil v Praze, a přes svůj věk (47 let) jsem stále svobodný. Ani po odborné stránce se nemůžu jednoznačně zařadit: jsem přírodovědec na filozofické fakultě. Je to dáno tím, že mým oborem je sociální geografie, obor z pomezí přírodních a společenských věd. Vystudoval jsem v Bratislavě, vědeckou hodnost a habilitaci jsem získal na Karlově univerzitě v Praze.

Na Ostravskou univerzitu jsem přišel v roce 1991, kdy mě pro vznikající Ústav pro výzkum polského etnika v České republice získal prof. Kadłubiec. Předtím jsem pracoval mj. ve Výzkumném ústavu rozvoje oblastí a měst a v Ústavu ekologie průmyslové krajiny ČSAV. Mou

Pokračování na str. 3

Z oslav 10. výročí Ostravské univerzity 1991 - 2001

Fotoreportáž z koncertu studentek Ostravské univerzity - Hebrejšťina písněmi
(8. března 2001, nahrávací studio Českého rozhlasu Ostrava)

(FOTO: JIŘINA VEČEŘOVÁ)

Reprezentativní výstava publikací pracovníků Ostravské univerzity

V prostorách půjčovny Univerzitní knihovny Ostravské univerzity (Bráfova ul. č. 3) probíhala u příležitosti oslav 10. výročí založení Ostravské univerzity reprezentativní výstava publikací pracovníků Ostravské univerzity. Výstava zahájil 13. dubna 2001 prorektor pro vědu, výzkum a zahraniční vztahy doc. RNDr. Tadeusz Siwek, Csc., za účasti vedoucích pracovníků Ostravské univerzity, reprezentantů fakult a dalších hostů. K příjemné pohodě přispěli uměleckým vystoupením posluchači umělecko-pedagogické katedry Pedagogické fakulty Ostravské univerzity Jakub Moník, Jiří Porubjak a Jan Charfreitag.

Vystaveny jsou publikace vydané Ostravskou univerzitou v letech 1991-2001 (k datu pořádání výstavy) zařazené do knihovního fondu Univerzitní knihovny Ostravské univerzity. Je velmi pravděpodobné, že nejsou vystaveny všechny publikace vydané Ostravskou univerzitou v uvedeném období. Prosíme proto o spolupráci akademické pracovníky i studenty Ostravské univerzity, aby nás upozornili na chybějící tituly a poskytli nám o nich identifikační údaje, nebo nám přímo poskytli informace o zdrojích, abychom fond Univerzitní knihovny doplnili a rozšířili tak možnosti přístupu k publikacím širšímu počtu zájemců. Tato prosba se vztahuje hlavně na publikace vydávané v zájmových nákladech, které nejsou určeny k prodeji. Naše prosba je určena i autorům, jejichž práce Ostravská univerzita vydává, aby nás informovali průběžně o nově vydaných publikacích, nebo nám je věnovali darem. Snažíme se využívat pro účelné doplňování knihovních fondů všechny dostupné informační

zdroje, bohužel jsme zjistili, že informovanost i v rámci Ostravské univerzity je někdy nedokonala.

Při přípravě výstavy a hned v prvních dnech jejího konání jsme podle reakce návštěvníků pojalí další záměr, a sice pokračovat v informovanosti návštěvníků Univerzitní knihovny Ostravské univerzity o publikacích vydaných v českých nebo zahraničních nakladatelstvích, jejichž autory jsou pracovníci Ostravské univerzity. V nejbližších dnech požádáme prostřednictvím vedení kateder o spolupráci, která nám pomůže ve shromažďování informací a k navázání kontaktů s těmi, kteří budou mít zájem své práce na výstavních v knihovně připomenout nebo informovat touto formou o publikacích nových. Uvítáme aktivitu autorů a podle odezvy na naši výzvu promyslíme další postup a realizaci. Se všemi ochotnými ke spolupráci dohodneme podmínky k ochraně publikací zapůjčených pro vystavení a podmínky k získání publikace pro knihovnu v případě, že ji nemá Univerzitní knihovna ve svém knihovním fondu.

Univerzitní knihovna Ostravské Univerzity chce být užitečná nejen v aktuálnosti poskytovaných informací, ale měla by být zároveň místem, kde zůstanou publikace vydané Ostravskou univerzitou, nebo zpracované pracovníky této univerzity a vydané v jiném vydavatelství či nakladatelství zachovány i pro budoucí uživatele, protože publikační činnost je významným dokladem k zachování nově se tvořící historie této instituce pro budoucnost.

ILONA NEMEŠKALOVÁ

Prorektoři zahájili nové volební období

Pokračování ze str. 1

první zkušeností s řízením vysokoškolského pracoviště byla funkce proděkana pro zahraniční styky na Filozofické fakultě u děkanky Evy Mrhačové (1995-1997).

Plány a představy, se kterými nastupují do funkce?

Ve své nové funkci bych chtěl využít především zkušeností z výzkumu, které jsem získal jako řešitel nebo spoluřešitel několika grantů GAČR a institucionálních záměrů. Od posilování vědy a výzkumu na naší univerzitě bude čím dál tím víc záviset růst naší prestiže a v konečném důsledku i finančních prostředků.

Mou snahou tedy bude, aby se do vědy zapojilo více našich pracovníků a aby to byli především ti, kteří pro to mají nejlepší předpoklady. Našimi zdroji jsou naše mozky, ale jsme kvantitativně poměrně malá univerzita, a proto musíme našich kvalit využít co nejlépe. Budu hledat způsoby, jak odhalovat dobré nápady - a to i mezi studenty, kteří nedostatek zkušeností nejednou kompenzují nezatížením rutinou a neotřelostí pohledu.

Nástroje posilující roli vědy a výzkumu na naší univerzitě

vidím především v propagování výzkumu mezi členy akademické obce a v organizačních opatřeních usnadňujících budoucím řešitelům výzkumných úkolů jejich práci. Propagaci by měly zajistit pravidelné informační schůzky ke grantům a pro začínající adepty vědy bude dále sloužit naše Interní grantová agentura. Motivačně by měl působit i příslib finanční odměny za každý podaný projekt grantu. Toto řešení přebírám od svého předchůdce a hodlám ho využívat i v budoucnu.

Z organizačních opatření za nejdůležitější považuji vytvoření celouniverzitního pracoviště poskytujícího servis zájemcům o řešení vědeckých úkolů. Ze stávajících pracovníků rektorátu zabývajících se těmito otázkami by mělo vzniknout Oddělení pro vědu, výzkum a zahraniční styky. Chci v něm mj. zavést evidenci všech žádostí o granty, včetně neúspěšných, aby bylo možné s nimi individuálně pracovat a vylepšovat je tak, aby vzrostly jejich šance na přijetí. Z vlastní zkušenosti mohu potvrdit, že grant lze získat několikanásobným opakováním žádosti.

Uvědomuji si, že dosud nemáme příliš mnoho úspěchů v ob-

lasti mezinárodních projektů, které jsou na jiných univerzitách zdrojem zkušeností i nemalých finančních prostředků. Tady by nám mohlo pomoci nedávno na rektorátě zřízené koordinační středisko 5. rámcového programu EU na posílení vědy a výzkumu v zemích střední a východní Evropy. Mezinárodní projekty jsou tím nejlepším nástrojem propojení oblasti vědy s oblastí zahraničních styků, bez nichž žádná vysoká škola není plnohodnotnou univerzitou.

Prof. RNDr. Jiří Močkoř, DrSc. prorektor pro strategii, organizaci a rozvoj

Plány a představy, se kterými nastupují do funkce?

Klasické univerzity v 21. století již nepředstavují tradiční vážené a nedotknutelné oázy zaprášeného poklidu, kde velká část výzkumu a výuky je často odtržena od reality a probíhá na této realitě vlastně nezávisle. Dnešní svět univerzit (a to i v České republice) představuje vysoce konkurenční prostředí soutěžící jak o finanční zdroje, tak i o studenty. S rostoucím zostřováním této konkurence v něm budou přežívat a prosperovat jen nejsilnější jedinci. Pokud chceme v tomto prostředí naši univerzitu udržet a dále ji rozvíjet, musíme se těmto podmínkám aktivně přizpůsobit.

Jedním z hlavních předpokladů pro aktivní činnost v prostředí plném konkurence je zcela bezpochyby správně stanovená strategie dalšího rozvoje, která bude plně využívat naše možnosti, vnější příležitosti a pokud

možno nám přinese i konkurenční výhody proti jiným univerzitám. A právě problematika této strategie by měla být klíčovou oblastí mé činnosti ve funkci prorektora pro strategii, organizaci a rozvoj. Očekávám především, že v souvislosti s novelou vysokoškolského zákona budeme muset alespoň částečně změnit naše zaměření tak, aby jediným odběratelem našich činností nebyl - jako je tomu doposud - převážně stát ve formě různých grantových agentur a státních dotací na výuku studentů. Setrvávání na této pozici nám neumožní získat větší finanční zdroje (jak jistě tušíme, stát nebude v nejbližším období schopen tyto prostředky výrazně zvyšovat) a tím se velmi zkomplikuje naše postavení v konkurenci ostatních vysokých škol. Právě diverzifikace našich činností, výraznější zaměření na aplikační sféru a zvýšená nabídka v oblasti placeného celoživotního vzdělávání s možností přestupu do akreditovaných studijních programů by měly být jedním z pilířů této strategie. Je zřejmé, že tyto činnosti nelze realizovat odděleně na jednotlivých fakultách a ústavech. Proto mým úkolem je mj. průběžně koordinovat tyto aktivity tak, aby jejich efekt byl co nejnápadnější. Součástí mé činnosti tak bude i posuzování všech klíčových změn v jednotlivých oblastech našich činností z hlediska jejich komplexních dopadů na celou univerzitu a vytváření organizačních podmínek pro realizaci přijaté strategie.

Za zcela zásadní předpoklad úspěchu našeho dalšího rozvoje však považuji aktivní podporu těchto strategických záměrů ze strany celé akademické obce. Ve své činnosti se proto pokusím tyto záměry smysluplně prezentovat a přesvědčit o jejich správnosti.

Děkuji za odpovědi a přeji hodně úspěchů ve Vašich nových funkcích.

JIŘINA VEČEŘOVÁ

Přednáška o koncepci důchodového systému

V pondělí 2. dubna 2001 přednášel ve zcela zaplněné posluchárně na Zdravotně sociální fakultě Ostravské univerzity náměstek ministra práce a sociálních věcí České republiky ing. Jiří Rusnok na téma Koncepce důchodového systému.

Hovořil zejména o stavu čes-

kého důchodového systému, cílech, hlavních principech návrhu důchodové reformy a teoretických východiscích financování penzí. V závěru přednášky ing. Jiří Rusnok zdůraznil, že důchodový systém by neměl v žádném případě řešit otázku nezaměstnanosti. Přednášku společně se studenty si vyslechl i poslanec Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky Jiří Hofman a děkan Zdravotně sociální fakulty Ostravské univerzity doc. MUDr. Jaroslav Horáček.

- JV -

Z očí do očí

Především, tedy v pondělí 2. dubna, mi předala skupina studentů z Filozofické fakulty petici proti zavedení poplatků za poskytnuté služby. Štůsek úhledných papírů se zhruba 900 podpisů. Pro jistotu pouze kopie. Nebyla to pro mne úplná novina, neboť jsem nedávno procházel březnové Listy Ostravské univerzity a narazil na úvahu Třicet korun za razítko, to není „sajns fikšn“, kde byla ona petiční akce oznámena. Už na zasedání Akademického senátu Ostravské univerzity dne 19. března jsem obdržel stanovisko ekonomické komise AS OU s doporučením změn v dodatku Směrnice rektora č. 21/99, která je tak říkajíc oním horkým bramborem. Se senátory jsem se dohodl, že se k této problematice vrátíme na příštím řádném zasedání.

Předání petice, příznávám, urychlilo chod věci, který byl naplánován trochu jinak. Ne obavy z další medializace problému, ale potřeba rozptýlit obavy oněch 900 rozhořčených, špatně či spíše neinformovaných studentů mne přivádí k napsání těchto řádků.

Směrnice je od usměrňovat, tedy popohánět věci žádoucím směrem. Co bylo třeba v tomto případě usměrnit? Především zvýšit odpovědnost studentů v přístupu ke studiu a získat finanční prostředky, které by bylo možno využít např. pro stipendijní fond. Byla zde rovněž potřeba zajistit pokrytí nákladů spojených se slavnostním ukončením studia. Je třeba vědět, že se jedná o poplatky za poskytované služby. Tedy nikoli poplatky spojené se studiem. V dodatku směrnice je specifikováno 25 administrativních úkonů, včetně sazeb, z nichž převážná většina se dotýká nestandardních potvrzení, vystavení duplikátů, potvrzení v cizím jazyce apod.

Je třeba rovněž připomenout, že v době platnosti starého vysok školského zákona (před rokem 1999) se na počátku akademického roku vybíralo zápisné ve výši 200-300 Kč. To však dle nového zákona č. 111/1998 není

možné. Ty dvě tři stovky zaplacené na počátku akademického roku tehdy nikomu nevadily. Obrátil jsem se proto na studijní oddělení fakult, abych zjistil, jak moc podražily naše služby proti roku 1998.

Jako srovnávací jsem zvolil loňský rok, kdy se sice poplatky nevybíraly, ale údaje za celý rok eliminují sezonní výkyvy. Zajímá mě zejména se nejen o počty, ale též o typy nejčastěji žádaných potvrzení. Zjistil jsem, že za rok student potřebuje průměrně 5-7 potvrzení standardního typu (potvrzení pro dopravce, pojišťovnu, peněžní ústav, pro úlevy na daních apod.). V průměru stejný počet razítek vyžaduje statistický student v rámci svých soukromých aktivit, zejména pro zajištění pracovních poměrů či výjezdů do zahraničí (zdůrazňuji soukromých). Při třicetikorunové sazbě to představuje 300 až 420 Kč v průměru na studenta a rok. Tedy určitý nárůst tu je. Ovšem dříve při paušálním poplatku tak část studentů „sponzorovala“ své aktivnější spolužáky.

Tuto „horkou problematiku“ jsem otevřel na jednání kolegia rektora hned 2. dubna. Po diskusi bylo rozhodnuto zvážít bezúplatný standardní počet potvrzení o studiu (7 ks na studenta). To se mi jeví jako rozumné. Potvrzena byla zásada, že studenti nesmějí být postihováni za věci, které nezavinili. To se týká zejména úředních škrtnů zapsaných předmětů v případech, kdy je viníkem někdo jiný než student. Dal jsem už pokyn panu kvestorovi, aby v tomto duchu zjednal nápravu na fakultách.

Zmíněná petice připouští, že Ostravská univerzita si zavedením poplatků řeší špatnou finanční situaci. Kam tedy ta kvanta vybraných peněz (zatím spíše nevybraných) směřují? Odpověď je jednoduchá: do stipendijních fondů. Rádi bychom totiž motivovali studenty k lepším studijním výkonům vyplácením prospěchových stipendií.

Ještě trocha kupeckých počtů. Když jsem si sečetl údaje za

loňský rok o počtu vystavených potvrzení, došel jsem k neuvěřitelnému číslu téměř 50 000. Z toho po odpočtu standardních a tedy pro příště neplacených potvrzení (v počtu 7 ks na studenta) to činí při asi 5 000 studentech přibližně 35 000 ks potvrzení. Na placená potvrzení tedy zbývá 15 000 ks. To je (při 30 Kč za potvrzení) příslib výběru nejméně 450 000 Kč. Při zhruba 200 milionovém rozpočtu univerzity je to částka poměrně malá. Převedená do stipendijního fondu by však představovala třítisícové stipendium za rok pro 150 studentů.

A ještě zajímavý úkaz. Informace ze studijních oddělení z února letošního roku hovoří o poklesu žádostí o potvrzení až o 75% v porovnání se stejným obdobím loňského roku. Velmi překvapivé. Že by výsledek anti-byrokratických opatření současné vlády? Obávám se, že nikoli.

Zdrojem pochybností mohou být též náklady spojené se slavnostním ukončením studia. Zde se poplatek odvíjí od kalkulací provedených na fakultách. V současnosti se pohybuje kolem 400 Kč. Hlavní položky tvoří: pronájem sálu (asi 35 000 Kč), desky a diplom 80 Kč.

Chtěl bych uvést na pravou míru také tvrzení o špatné finanční

situaci Ostravské univerzity. Ano, situace na univerzitě stejně jako na jiných českých vysokých školách není nijak skvělá. Státní dluh ve financování vysokého školství v České republice je velký. Prostředky stačí na udržení, nikoli na rozvoj vysokých škol.

Musím přiznat, že zavádění poplatků se neobešlo bez chyb. Krátká zkušenost poukázala na nedostatky, které je třeba napravit. Jako každé lidské dílo i směrnice bývají nedokonalé.

Trochu mne mrzí medializace celé kauzy. Vyznívá to, jako by tu byla nechuť na straně vedení zabývat se problémy, které tíží studenty. Opak je pravda. Avšak věci, které jsou jednou legálně zavedeny, mohou být zase jen legální cestou pozmeněny. To platí (mělo by platit) v civilizovaném světě. O všem je možno diskutovat. Účast studentů v akademických senátech zajišťuje jejich podíl na rozhodovacím procesu při řízení univerzity. To je velký výdobytek demokracie, ale též velká odpovědnost.

Jsem přesvědčen, že správná aplikace Směrnice 21/99 přinese užitek právě studentům, byť to může mnohým připadat jako „sajns fikšn“. Přinese ovšem užitek jen těm pilným. A o to tvůrcům směrnice také šlo.

VAŠ REKTOR

Klub přátel historie zahajuje svou činnost

Část historické obce při katedře historie Filozofické fakulty OU se rozhodla z iniciativy Mgr. Petra Kalety založit instituci pomáhající rozvíjet četné aktivity v oblasti historie. Zakládající členové, kterých bylo okolo třiceti (studenti, pedagogové i zaměstnanci z organizací mimo univerzitu), se sešli na prvním výjezdním zasedání v Tiché u Frenštátu p. Radhoštěm (23.-25. 2. 2001), kde byl oficiálně založen Klub přátel historie. K základním cílům budoucího bohatého programu klubu patří pořádání exkurzí, workshopů, přednášek i sportovních akcí, přispívajících k všestrannému rozvoji historické obce. Byl rovněž zvolen několikačlenný

výbor Klubu přátel historie jako výkonný orgán organizující jeho činnost. V rámci programového zasedání v Tiché byla také uskutečněna návštěva nedalekého Lichnova, kde se nachází nepříliš známé muzeum valašských vystěhovalců do amerického Texasu.

Členy klubu mohou být nejen studenti a pedagogové z katedry historie Filozofické fakulty Ostravské univerzity, ale např. i posluchači jiných fakult univerzity se zájmem o historii, zaměstnanci archivů, muzeí atd. Pro letní semestr je již připraven bohatý program, na který jsou všichni přátelé historie srdečně zváni!

- MŠ -

411. narozeniny J. A. Komenského na katedře slavistiky

Tradice pořádat studentské vědecké konference k narozeninám Jana Amose, založená vedením Filozofické fakulty Ostravské univerzity v roce 1992, se dobře ujala, a tak ty letošní konference byly na katedře již desáté, jubilejní.

Základní linie studentských vědeckých konferencí bývá vytyčována již na podzimním zasedání katedry, a tak bylo již od listopadu známo, že letošní rusistická bude ve znamení 130. výročí narození Michaila Bulgakova, že polonistická bude věnována problematice polského divadla po r. 1990 a že obě budou koncipovány jako mezinárodní setkání studentů téhož oboru z různých univerzit.

POLONISTICKÁ TEATROLOGICKÁ STUDENTSKÁ KONFERENCE, kterou vymyslela naše doktorandka Mgr. Alexandra Dědicová a připravila za pomoci našeho doktoranda Mgr. Petra Vidláka, se konala v ostravském divadle Aréna, jež si katedra (po zajištění sponzora) na ten den i večer s půlročním předstihem pronajala. (Děkují touto cestou paní Mgr. Renatě Huserové, ředitelce divadla a naší příznavkyni, za pochopení.)

Na konferenci zazněly referáty „našich“ studentů polonistiky (zvláště potěšující byl fakt, že mezi nimi byli i studenti 1. ročníku jednooborové polštiny), ale i studentů z pol-

ských vysokých škol v Opole, Valbřichu, Krakově a Varšavě. Informace o polské divadelní tvorbě na českých scénách, o jednotlivých inscenacích a jednotlivých dramaticích, o divadelním festivalu Na hranici apod., které zde zazněly, byly v diskusi doplňovány přítomnými představiteli divadel - režiséra a překladatele pana Janusze Klimszy a pana Mgr. Tomáše Suchánka z Divadla Petra Bezruče a šéfa polské scény Těšínského divadla, pana Mgr. Rudolfa Moliňského. Zpracování většiny referátů předcházely hodiny a hodiny pilného studia studentů v divadelních archivech a to je třeba velmi ocenit.

Polonistická konference byla zakončena večerním představením situační komedie A. Procházky S tvou dcerou ne v polském překladu a v podání naší katedrální Studentské divadelní společnosti SZCZYT, o jejíž existenci už čtenáři Listů byli informováni. (S touž divadelní jednoaktovkou vystoupila naše divadelní skupina nedávno s obrovským úspěchem na umělecko-pedagogické fakultě Slezské univerzity v polském Těšíně.)

A poznámka na závěr: 27. březen, kdy se polonistická teatrologická konference konala, byl - Mezinárodním dnem divadla.

RUSISTICKÁ STUDENTSKÁ VĚDECKÁ KONFERENCE se konala dalšího dne, 28. března.

Vysokou laťku dodal konferenci hned v jejím úvodu prof. M. Mikulášek, DrSc., svou vstupní přednáškou „Per aspera ad astra“ - Fenomén „iniciace“ v románu-mýtu Michaila Bulgakova Mistr a Markétka.

Konference byla výjimečná tím, že se jí vedle „našich“ studentů v hojném počtu zúčastnili i se svými učiteli studenti rusistiky z českých univerzit v Praze, Brně, Plzni, Opavě, ze slovenské univerzity v Bratislavě a z ruské univerzity v Nižním Novgorodě. Nejpočetnější byla delegace z Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, což nás obzvláště potěšilo. Témata příspěvků byla tak zajímavá, že zde musím alespoň některá z nich uvést: *Pražský dvojník Dostojevského Franz Kafka*, *Postava blázna v ruské literatuře 19. a 20. století*, *Královské hry S. Zweiga a V. Nabokova*, *Zlý sen Cincinnata C. v Nabokovově Pozvání na popravu*, *Goethovské souřadnice Bulgakovova Mistra a Markétky*, *Chronotyp lágrové prózy*, *Anna Barkovová - básnířka gulagů*, *Pohádky - nepohádky A. N. Afanasjeva* atd. Neméně zajímavá byla

IGOR JELÍNEK PŘI VYSTOUPENÍ

diskuse, ve které došlo k podnětné konfrontaci názorů mezi studenty z různých interpretačních škol v současné literární vědě.

V lingvisticko-translatologické sekci konference byla letos rovněž výjimečně vysoká odborná úroveň.

Většina příspěvků byla zaměřena na komerční a „průvodcovskou“ ruštinu, ale zazněly zde překvapivě i takové referáty jako *Jazyková analýza Lavrentjevského letopisu nebo Slovesa pohybu v období Moskevského státu*.

O polední přestávce byla v prostorách katedry slavistiky zahájena výstava dvaceti krásných reprodukcí ruského a světového malíře Kazimira Maleviče (zájemci si ji mohou prohlédnout do konce měsíce dubna).

Na vernisáži se sešli v hojném počtu jak studenti rusistiky, tak studenti polonistiky. Měli jsme radost, že přišli i studenti jiných oborů. Na kytaru zahrál a písně Vladimíra Vysockého, ruského básníka a písničkáře, s velkým úspěchem zazpíval student 2. ročníku magisterské ruštiny a angličtiny Igor Jelínek.

Myslím, že to byly dva krásné, a zejména velmi plodné dny v životě katedry.

Myslím si, že myšlenka „zvýšení kvality univerzitního života“, kterou propaguji, byla v těchto dnech naplňována...

DOC. DR. EVA MRHAČOVÁ

Studenti se na vědecké konferenci blýskli

Ve středu 28. března 2001 uspořádala katedra českého jazyka Filozofické fakulty Ostravské univerzity (podobně jako ostatní katedry) studentskou vědeckou konferenci, kterou zahájila doc. PhDr. Irena Bogoczová, CSc.

Omezení časovým limitem deseti minut, ale také napjatým rozpočtem katedry, který přesto dovolil přednášející odměnit alespoň malým občerstvením, začali studenti všech ročníků krátce po osmé hodině postupně představovat své příspěvky.

Kdyby se první dojmy z konference měly vyjádřit jen několika slovy, pak by to určitě vystihla ta následující - žádná tréma a suverénní vystupování.

Řečnický nejdokonalejší bylo vystoupení Romany Ličkové (3. ročník), která přednesla svůj referát o problematice přístavku skutečně profesionálně.

Pod nenápadným názvem referátu Katherini Davasové (5. ročník) Názvy pekařských výrobků na současném trhu se ukrýval zajímavý příspěvek, který z jazykového

hlediska dokonale analyzoval „obyčejné pečivo“, které si dáváme každé ráno k snídani. Když ale dalamánky, sójové rohlíky, makové trojvločky a banketky zkoumáme z lingvistického hlediska, objevujeme náhle originální a neotřelou problematiku, která ještě není prozkoumána.

S příspěvkem „Názvy vlaků ČD z hlediska onomaziologického“ vystoupila Kateřina Krčmářová (5. ročník), která se zabývala motivovaností názvů vlakových souprav - Jan Perner, Chopin, Detvan, Košičan atp.

Studenti seminářů (2. a 3. ročníku), vedoucích PhDr. Marcelou Grygerkovou, představili jednak referát, jenž zkoumá názvy poplatků (s nimi se setkáváme stále častěji, a tak nastává i potřeba nové poplatky nějak pojmenovat - například vedle obvyklých názvů: startovné, spopitné, výživné, všimné atp. existuje pro označení vysokého odstupného výraz „zlaté padáky“), a jednak výsledky výzkumu provedeného v oblasti současných sociolektů.

Využití počítačových vymožeností v ling-

vistickém bádání představil Tomáš Rucki (3. ročník) se svým příspěvkem Malý elektronický slovník extralingválních komunikačních prostředků a Milan Krčmář (1. ročník), který se zabývá elektronickou verzí fonetické transkripce.

Problematika jmenných vět v češtině i ve francouzštině zaujala Evu Svobodovou (3. ročník).

Studentky 5. ročníku Erika Demlová a Simona Polášková seznámily přítomné s fenoménem investigativní žurnalistiky (E. Demlová) a s počátky českého fejtonu (S. Polášková).

Závěrem vystoupila Gabriela Číhalová (z 5. ročníku), která svému vystoupení pod názvem Opavská nářečí na pozadí současného českého jazyka nejvíce ublížila tím, že překročila časový limit o více než 15 minut.

Bohužel až za rok nastane opět ta situace, kdy studenti za řečnickým pultem přednášejí a profesori si dělají do sešitu poznámky.

RADIM HORÁK

Elektronický slovník nonverbálních komunikačních prostředků

Elektronický slovník nonverbálních komunikačních prostředků vzniká na katedře českého jazyka díky grantové podpoře Filozofické fakulty Ostravské univerzity. Autorský kolektiv tvoří Mgr. Jaroslav David a Tomáš Rucki. Úkolem slovníku je interaktivní hypertextovou formou zachytit nonverbální (neslovní) komunikační prostředky (gesta, mimiku, držení těla ap.), které hrají v lidské komunikaci důležitou roli.

Přesto však dosud nebyl slovník zabývající se touto problematikou z jazykovědného hlediska vytvořen. Ačkoli je slovník ve fázi vývoje, bude již brzy k nahlédnutí na www stránkách Ostravské univerzity, čímž bude veřejnosti dána možnost aktivně se zapojit do projektu. Zapojte se do našeho projektu i vy!

E-mail: gesta@centrum.cz

TOMÁŠ RUCKI

KATEDRA ČESKÉHO JAZYKA FF OU

K výzkumu současných sociolektů

Ve svém výzkumu jsem si stanovil cíl sestavit malou sondu do způsobu vyjadřování jedinců různých generací. Tato práce měla především ukázat jeden z možných pohledů na tuto problematiku. Třídění jsem provedl z hlediska čistě věkového, tj. jaké jsou vyjadřovací zvláštnosti nejmladší, mladé, střední a starší generace. Z výsledků vyplynulo, že generace mladší používá ve své mluvě daleko pestřejších a barvitějších výrazů.

Tato skutečnost může být vysvětlena menšími jazykovými a společenskými zábrany mladší generace, anebo zralejším a více zakotveným repertoárem generace starší. Do budoucna by bylo možné tento výzkum ještě rozšířit a třídění provést z hlediska území, na kterém respondenti žijí, z hlediska pohlaví či z hlediska profese, kterou vykonávají.

MAREK JANČAR
3. ROČ., Č-A, FF OU

Fonetická transkripce pomocí počítače

Jedná se o počítačový program převádějící spisovně napsanou větu na její fonetickou transkripci. Program, určený v současné době zejména pro cizince, kteří si pomocí něho mohou zjistit, jak se má určitá věta vyslovit, zatím dokáže převádět pouze řetězec o maximální délce 80 znaků. Ve vývoji je však verze, která po vložení určitého textového souboru převede celou knihu. Z toho vyplývají další možnosti, z nichž jedna z nejdůležitějších je ozvučit jednotlivé slabiky a následně celý text přečíst hlasově. V tomto případě

by program mohl pomoci například i nevidomým, kterým by tak počítač dokázal přečíst celou knihu. V následujícím stupni vývoje se počítá s vložením teorie obsažené ve skriptech pro studenty češtiny a navíc obrázků anebo animací, jež by předváděly, jak se tvoří ta která hláska. Takto by vznikla plnohodnotná multimediální učebnice pro češtináře, kterou by případně Ostravská univerzita mohla prodávat studentům či jiným školám.

MILAN KRČMÁŘ

KATEDRA ČESKÉHO JAZYKA FF OU

Z konference na katedře romanistiky

Ve středu 28. března 2001 proběhla ve francouzské sekci katedry romanistiky Filozofické fakulty Ostravské univerzity, podobně jako na katedrách ostatních, studentská vědecká konference. Její náplní byly výhradně příspěvky studentů, kteří seznamovali své kolegy a vyučující s výsledky své celoroční práce.

Úvodní příspěvek byl věnován postavě vychovatele z románu

Émile J. J. Rousseaua. Úkolem druhého bylo přiblížit styl francouzské obchodní korespondence a poukázat na některé jeho zvláštnosti, další referát hodnotil míru vlivu M. Scotta na historický román V. Huga a příspěvek závěrečný se zaměřil na problematiku vidu.

ZDENĚK PRZECZEK, 3. ROČNÍK
KATEDRA ROMANISTIKY FF OU

Studenti o současném polském divadle

Dne 27. března 2001 zorganizovalo oddělení polonistiky katedry slavistiky již tradiční Mezinárodní studentskou konferenci, tentokrát na téma Poslední dekáda polského divadla.

Po letech, kdy polonistické konference měly jazykovědný či literárněvědný charakter, proběhlo poprvé setkání, jež bylo tematicky zaměřeno na polské divadlo a vše, co s ním souvisí. Stalo se tak v den, kdy si divadelníci celého světa připomínají Mezinárodní den divadla. Celá akce proběhla ve vynikající atmosféře komorního prostředí ostravské divadelní scény Aréna, tedy prostorách nanejvýš příhodných a příjemných. Chybět samozřejmě nemohli také lidé z branže. Mezi přítomnými byli mj. Janusz Klimsza, nově jmenovaný umělecký vedoucí Divadla Petra Bezruče, či Rudolf Moliński, ředitel Polské scény Těšínského divadla. Konferenci svou návštěvou potil konzul Waclaw Leśniewski z Konzulátu Polské republiky v Ostravě a vedoucí katedry slavistiky doc. PhDr. Eva Mrhačová, CSc.

Vzhledem k tematické různorodosti jednotlivých referátů byla celá konference rozdělena do tří bloků. První blok byl výhradně

věnován současné situaci polského divadla. Na úvod je nutno konstatovat, že všechna vystoupení byla pečlivě připravena, ale zejména referáty prvního sledu měly vysokou úroveň zpracování a faktografických údajů. Svě referáty tak nejdříve představili především studenti ostravské polonistiky: Kateřina Sobotíková a Patricie Filipová - Polská tvorba na scénách ostravských divadel po roce 1990; Eva Leščinská a Stanislav Flajžík - Historie česko-polsko-slovenského divadelního festivalu „Na hranici“; Jan Zyder - Posledních deset sezon Polské scény Těšínského divadla. Tematický přechod mezi prvním a druhým blokem obstarali kolegové z Polska - Opolské univerzity a Vysoké školy divadelní ve Varšavě. Svě referáty přednesli mj. Jacek Jabrzyk - Grzegorzewského vize Národního divadla ve Varšavě v letech 1997 - 2000 a Agnieszka Jarzynska s referátem - Inscenizace „Proroka Ilji“ Tadeusze Slobodzianka v Novém divadle v Lodži. Zajímavé bylo především vystoupení Jacka Jabrzyka, studenta varšavské Divadelní akademie, který obohacoval diskusi po každém z referátů. Dále pak v druhém, potažmo třetím bloku zazněly referáty s již

širší tematikou. Účastníci se tak mohli seznámit s předními osobnostmi polských divadelních scén. Zazněla zde např. práce Renáty Ponczové - Stanislaw Grochowiak a inscenizace „Kluků“ v Divadle Petra Bezruče, dále se mohli blíže seznámit s dramatikem Slawomirem Mrozkem, fenoménem polského divadla Juliuszem Osterwou, Isaacem Bashevisem Singerem, nebo si nechat přiblížit historii polského divadlnictví z referátu Historie polského divadla do roku 1914 - Moniky Jaškové a dalších.

Po skončení konference se všichni ještě jednou sešli na večerním představení Studentské divadelní společnosti SZCZYT, v níž své herecké schopnosti předvádějí studenti polonistiky.

Hrála se situační komedie Antonína Procházky S tvou dcerou ne, v polském překladu Renaty Putzlacherové a v režii dvou doktorandů a organizátorů konference Mgr. Alexandry Dědicové a Mgr. Petra Vidláka.

Studenty polonistiky těší, že tradice konferencí pokračuje dál. Je to totiž neopakovatelná příležitost ke zpestření a obohacení vědomostí, ale také k navazování nových kontaktů a poznávání nových zajímavých lidí. Polonisté také věří, že dokáží opět příští rok, společně s vyučujícími, přijít s něčím novým a zajímavým a že se přinejmenším zopakuje jedinečná atmosféra letošního setkání.

Jiří MURYC

STUDENT 3. ROČ. POLONISTIKY

Nové možnosti vzdělávání a pedagogický výzkum

27. - 29. června 2001 proběhne na Pedagogické fakultě Ostravské univerzity již devátá celostátní konference České asociace pedagogického výzkumu s mezinárodní účastí, již se završí putovní konání těchto konferencí na jednotlivých pedagogických fakultách v České republice.

Toto pracovní setkání se koná v období vstupu nových idejí do vzdělávání, v období dokončení dokumentu Národní program rozvoje vzdělávání v České republice a v období nových možností spolupráce s Evropou.

Konference by měla být důstojným příspěvkem Pedagogické fakulty k oslavě 10. výročí založení Ostravské univerzity.

Cíle konference:

1. Pokusit se prezentovat výsledky pedagogického výzkumu, které jsou k dispozici pro další rozvoj vzdělávání.
2. Formulovat budoucí trendy pedagogického výzkumu ve vztahu k požadavkům 21. století na vzdělávání.

Účastníky budou především učitelé vysokých škol, kteří realizují pedagogický výzkum, vítáme však i výzkumné příspěvky ze středních a základních škol. Budou prezentovány i výsledky výzkumného záměru organizace, registr. číslo: msm 174500001: Nové možnosti vzdělávání učitelů, vychovatelů a žáků pro učící se společnost 21. stol.

Součástí konference je stejně jako loni seminář pro doktorandy zaměřený k metodologii pedagogického výzkumu.

Účastníci konference budou pracovat v těchto sekcích:

1. Metodologie pedagogického výzkumu a nové možnosti ve vzdělávání.
2. Vzdělávání učitelů v pedagogickém výzkumu.
3. Hra ve vzdělávání a pedagogický výzkum.
4. Multikulturní problémy vzdělávání v Evropě v pedagogickém výzkumu.
5. Nové projekty české školy a jejich evaluace v pedagogickém výzkumu.
6. Pedagogický výzkum vzdělávání v matematice.
7. Pedagogický výzkum vzdělávání v jazycích.
8. Pedagogický výzkum vzdělávání ve výchovách.
9. Pedagogický výzkum v oblasti vychovatelství volnočasových a resocializačních aktivit.

Další podrobnosti a předběžný program včetně přihlášky na konferenci budou všem členům ČAPV včas zaslány. Zájemci o tuto akci, kteří nejsou členy ČAPV, mohou zaslat svou přihlášku na adresu: zlatuse.zahradnikova@osu.cz.

Hlavní koordinátorkou konference je doc. dr. Hana Kantorková, CSc., vedoucí katedry pedagogiky primárního a alternativního vzdělávání.

- ZZ -

Jak porozumět médiím

Už jste se setkali s pojmem mediální výchova?

Mediální výchovu lze chápat jako soubor činností vedoucích k získání poznatků, které vytvoří tzv. mediální gramotnost. Tou se rozumí osvojení základních vědomostí o fungování jednotlivých médií, zvláště tzv. masových médií: tisku, rozhlasu, televize, v dnešní době rozšířených o nová interaktivní média. Má-li se člověk v informační společnosti umět pohybovat, musí umět vyhodnocovat informace, které k němu přicházejí, ať už se jedná o novinářská sdělení (zpravodajství), komerční sdělení (reklamu), či zábavu. V každém oboru je totiž víc a víc informací předáváno elektronickými médií, takže otázka interpretace těchto sdělení bude mít záhy stejný význam, jako má dnes v osnovách čtení. Jedním z hlavních cílů mediální výchovy je pěstování samostatného, kritického přístupu k médiím a poznání zákonitosti jejich fungování. Kritický přístup přitom neznamená negativní přístup. Média nejsou pojímána jako principiální a svévolné zlo, ale ani jako samozřejmě dobrodiní.

Mediální výchova by měla nabídnout postupy, jak s odstupem a nadhledem „čist“ obsah médií. Například u zpravodajství jde o to, mít představu o výběru, zestručňování a zpracování zpráv a zpravodajských hodnotách - proč se některá událost dostane do zpráv a jiná nikoliv. Dále je užitečné vědět, že některé události by nebyly, kdyby neměly šanci se stát předmětem zájmu médií (například UFO nebyly, když nebyla televize).

Součástí mediální výchovy bývá i osvojení si schopností rozlišovat kvalitu jednotlivých sdělení, umět udělat rozdíl mezi spolehlivostí, což pro dítě není tak samozřejmé. Představy o fungování médií získávají mladí lidé ve škole kritickým čtením všech mediálních zdrojů, tedy i z internetu, diskusemi

a učením v praxi - školní časopisy, vysílání, prezentace školních prací (projektů), vlastní webové stránky, školní představení.

Mediální gramotnost by se měla stát součástí všeobecné kompetence učitele.

Mediální výchova není nic nového, co by vzniklo v posledních letech. Možnosti využít noviny ve výuce se zabýval již Komenský. S rozvojem informačních a komunikačních technologií však její potřeba vyvstala znovu a stala se naléhavější. Ve vyspělých zemích se mediální výchova stala uznávanou a vcelku běžnou součástí všeobecného vzdělání stejně jako znalost pravidel silničního provozu nebo zásad společenského styku.

Katedra informačních a komunikačních technologií Pedagogické fakulty připravuje pro příští školní rok dva výběrové předměty

- Média a komunikace
- Práce s informacemi

Média a komunikace

Anotace: Cílem předmětu je seznámit budoucí učitele s hlavními vlastnostmi masové komunikace. Budou podány informace o historii, vývoji a především současných principech fungování masmédií. Studenti si rovněž osvojí schopnost aplikace svých komunikačních dovedností v postupech obvyklých v mediální komunikaci.

Proč je dobré stát se poučeným právě v této sféře? Žijeme ve společnosti, pro kterou se vžil přívlastek informační, masová média - neboli hromadné sdělovací prostředky tisk, rozhlas a televize - jsou všudypřítomné. Bezesporu žijeme stále více skrze média, která jsou pro nás zdrojem záplavy informací, zábavy, doplňují naše povědomí o světě, ovlivňují témata rozhovorů s přáteli... Ať se nám to líbí nebo ne, média do jisté míry formují naše názory a myšlení. Jsme také svědky častých útoků, kdy jsou masová média obviňována z úpadku jazyka, morálky

i vkusu, nárůstu kriminality a násilí mezi dětmi, zpochybňování tradičních hodnot... Jaký je však skutečný dosah a vliv médií, to je předmětem zkoumání a studií vědců hned několika oborů, jejichž závěry jsou bezesporu zajímavé, nikoli však jednoznačné. Ještě jeden důvod, proč je dobré porozumět médiím: Sociologické průzkumy dokazují, že právě televize, rozhlas a video - tedy elektronická média - jsou naším nejčastějším společníkem při trávení volného času. A přitom o nich tak málo víme.

Předmět média a komunikace studentům nabídne úvod do teorie komunikace, specifika komunikace masové, a především historický vývoj, strukturu a principy fungování tisku, rozhlasu, televize i „nových“ médií. V rámci tématu masová média a společnost jsou pak připraveny zajímavé okruhy týkající se například násilí v televizi a zkoumání jeho následků, účinků masových médií, jejich vlivu v podmínkách České republiky, nezávislosti a objektivitě novinářů, existence cenzury atp.

Součástí předmětu budou rovněž teoretické i praktické základy jednotlivých žurnalistických žánrů, jejichž znalost umožňuje snadnější interpretaci, tedy dekódování mediálních textů.

Jak už bylo řečeno v úvodu: Cílem tohoto předmětu je zvýšit mediální gramotnost. Z pasivních konzumentů mediálních sdělení učinit poučené příjemce, kteří dokáží s odstupem a nadhledem interpretovat obsah médií, rozlišit jejich kvalitu a pravdivost. Z mediálně vzdělaných pedagogů a následně jejich žáků se pak stanou aktivnější a kritičtější uživatelé, kteří budou vyžadovat zkvalitňování dnes tak často kritizovaného obsahu mediálních produktů, eventuálně k němu mohou i sami přispět.

JANA KAPOUNOVÁ, LUCIE OLŠOVSKÁ

Nové trendy v psychoterapii

Mimořádný zájem o poznatky z oblasti psychologie potvrdila účast studentů ve velkém sále Zdravotně sociální fakulty Ostravské univerzity 27. dubna 2001. Přednášel prof. PhDr. Stanislav Kratochvíl, CSc. Patří k našim předním odborníkům a propagátorům dynamické psychoterapie. Jeho přednášky mohou navštěvovat studenti Univerzity Palackého v Olomouci, a někteří také praktikovat v psychoterapeutickém centru, které vybudoval v kroměřížské Psychiatrické léčebně.

Studentům Zdravotně sociální a Filozofické fakulty Ostravské univerzity, jejich pedagogům a lékařům z FN nestačilo 300 míst k sezení. Už čtvrt hodiny před začátkem přednášky byl sál doplňován židlemi z po-

slucháren, a obsazeno bylo i přístupové schodiště.

Prof. Kratochvíl nezůstal své pověsti nic dlužen. Tři hodiny udržoval sál v napjaté pozornosti. Svůj výklad rozčlenil do tří skupin. První označil jako zaměření na minulost. Pod tímto vymezením uvedl směry, které hledají potíže svých pacientů a klientů v dětství. Druhou skupinu nazval současností. Jsou to směry orientované na rychlou změnu chování člověka. Třetí skupina současných psychoterapií má filozofické pojetí. Směřuje k člověku ve smyslu vcítění se do jeho problémů a přenašeni pozornosti od aktuálních obtíží na budoucí hledání životních hodnot ve smyslu vlastního života.

Posluchači si odnášeli ucelený pohled na

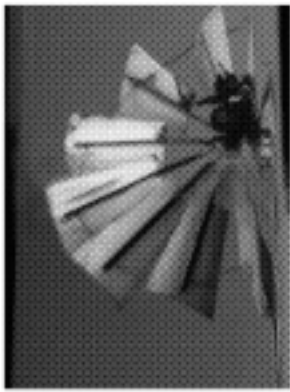
práci psychoterapeuta. Přednášející se zmínil také o úskalích a některých nereálných očekáváních pacientů a klientů. Studenti sociální práce se seznamují během studia s psychoterapeutickými směry, tak mohli konfrontovat své teoretické poznatky se zkušenostmi prof. Kratochvíla.

Vynikající atmosféra v posluchárně a neformální přístup přednášejícího obohatily studenty i pedagogy. Byl to šťastný nápad pozvat tohoto psychoterapeuta známého našim studentům většinou jen jako autora učebnic, z nichž se připravují ke zkouškám. Setkání s prof. Kratochvílem se stalo jedním z úspěšných příspěvků k oslavám 10. výročí založení Ostravské univerzity.

Doc. PhDr. Jitka Čížková, CSc.

Krajina jako zátíší

4. dubna 2001 byla v galerii Budoucnost zahájena výstava Pavla Nogy, který vyučuje užitou grafiku na katedrách výtvarné výchovy a výtvarné tvorby Pedagogické fakulty Ostravské univerzity.

Požádala jsem autora, aby čtenářům Listů Ostravské univerzity svou nejnovější výstavu přiblížil.

„Holandsko je země protkaná odvodňovacími kanály, z nichž neúnavně odčerpávají prosakující vodu čerpadla poháněná soustavou větrných mlýnů. Mlýny

jsou všude a díky rovinaté krajině odevšad viditelné. Staly se již dávno symbolem Holandska, a tak není divu, že k obrázku větrného mlýnu jaksi podvědomě přiřazujeme také jméno této země. Plochá krajina nenabízí lidskému oku příliš dominant, na kterých by si odpočinulo a jež by zároveň mohly sloužit jako orientační bod. Větrné mlýny tuto krajinu rytmizují a zároveň zabydlují, díky daleké viditelnosti z ní máte pocit jakéhosi pokojíčku - vzdálené mlýny vypadají jako kulisa dětského vláčku. Mám rád holandskou krajinu a její lidské rozměry mi pomáhaly překonávat pocit samoty, když jsem studijně pobýval v Rotterdamu. Úzká průčelí holandských domů lesknoucí se na hladinách vodních kanálů a větrné mlýny tyčící se nad závějemi tulipánů a narcisů mi měnily venkovní krajinu v pocit velkého obývacího pokoje, anebo dokonce ve své monumentální strnulosti a jednoduché neokázalosti mi evokovaly zátíší starých holandských mistrů. Slavnostní klid je narušen jen vznešeným otáčením lopatek mlýnů...

PAVEL NOGA PŘI VERNISÁŽI

FOTO: AUTORKA

Těšínsko je krajina kopcovitá, v ničem se ani vzdáleně Holandsku nepodobá. Chybí tu moře, květinová pole, země není rozkouskována kanály, ale nechybí tu - a to mě okamžitě zaujalo, větrné mlýny. Tyto těšínské mlýny lze ve srovnání s jejich holandskými protějšky spíše nazývat mlýnky, nemají vznešenou funkci ochránců země před mořským pohlčením, ve většině případů ani netvoří krajinné dominanty, ale ony tady přesto jsou, stojí opuštěně, zmračené pahýly lopatek zkroucené třetí k obloze a čekají na poslední poryv větru, který jimi milosrdně povívá. Některé mlýnky stihl milosrdnější osud - staly se ozdobou zahrad, lesknou se pod pestrobarevným nátěrem, jejich majitelé je hrdě vystavují spolu se sádrovými trpaslíky a čápy, ale ani ony nemelou. Jen málo šťastnějších „větřoků“ (jak se jim také říká) má čas od času

možnost položit své lopatky do náruče větru. Zatímco holandská krajina na mě působí dojmem většího obývacího pokoje, na Těšínsku jsou „kapesní“ pro změnu větrné mlýny - přesto krajinu nepřehlédnutelně doplňují a ve mně probouzejí vzpomínky na Holandsko.

Těšínské „větřoky“ jsem si vytáhl ven z krajiny a vytvořil z nich „Zátíší s větrnými mlýny“. Těmito černobílými, krajně zjednodušenými velkoformátovými (70x100 cm) grafikami si v interiéru pokoje vytvářím své malé „Těšínské Holandsko“ - řekl Pavel Noga.

Výstava probíhá od 4. - 27. dubna 2001 v galerii Budoucnost (budova firmy Medium Soft) na Cihelní ul. č. 14, volně přístupná je každý pracovní den od 8.00 do 18.00 hodin.

JIŘINA VEČEŘOVÁ

Moji Romové

Problematikou vývoje romského obyvatelstva jsem se začala zabývat teprve před několika lety. Byla to spíše náhoda - po mnoha letech, kdy jsem nemohla pracovat z politických důvodů ve svém oboru, jsem hledala nové téma pro svá historická studia. Výzkum mne však od počátku mimořádně zaujal. Romové, kteří imigrovali po roce 1945 ze Slovenska do českých zemí za prací, prošli v letech komunistického režimu složitým vývojem, který měl za následek téměř úplné zhroucení jejich tradiční kultury a způsobu života. Přesto v nich zůstalo mnoho z jejich bouřlivé mentality, což často irituje příslušníky majority, dodnes také většina z nich přežívá na okraji společnosti.

Při svém výzkumu často používám metodu oral history, což mi umožňuje setkávání s mnoha zajímavými, moudrými a přátelskými lidmi. Většina z nich má podobně jako romský básník Jenda Horváth ze Studénky „srdce na dlani“, hrdě se hlásí ke svému romství, i když jim to často působí problémy. V malinkém, ale útulně zařízeném bytě manželů Kováčových v Bílovci jsem prožila dlouhé odpoledne, během něhož jsem se o smýšlení a osudech našich Romů dozvěděla (a snad i pochopila) víc než z mnoha moudrých knih. Podobným objevem pro mne bylo vyprávění prvního romského historika Bartoloměje Daniela o jeho dětství v západoslovenském Šaštíňě i o jeho nelehké cestě ke vzdělání. Obdivuji se houževnatosti těch, kteří boří zjednodušené představy o nestálé a málo vytrvalé nátuře Romů - a nejsou to jen

známí lidé jako paní Lydie Poláčková z ostravského magistrátu, předseda Společenství moravských Romů Karel Holomek či jeho nejbližší (dcera Jana Horváthová - historička, její manžel - úspěšný chirurg). K těm hodným uznání patří i desítky romských asistentů, kteří úspěšně pomáhají dětem překonat první krůčky ve škole nebo na úřadech řeší každodenní problémy svých romských spoluobčanů. Těm, kdo přesto pochybují, doporučuji poutavou knihu první

romské absolventky vysoké školy Eleny Lackové. Narodila jsem se pod šťastnou hvězdou. Tím vším chci říci jediné: odlišný člověk a jeho kultura nejsou hrozbou, ale obohacením.

NINA PAVELČÍKOVÁ

Autorka doc. PhDr. Nina Pavelčíková, CSc., pracuje na katedře historie FF OU; v roce 1999 publikovala monografii Romské obyvatelstvo na Ostravsku (1945-1975).

Napsali o nás

Svoboda - 17. 3. 2001

Vernisáž nejnovější výstavy v galerii Sokolská 26 přichází výtečně pobavila

Kamera skura stále žije, a jak!

Výtvarná skupina Kamera skura, složená z absolventů výtvarné tvorby Ostravské univerzity, opět přesvědčila o své nápaditosti, talentu a nekonvenčnosti.

V Ostravské galerii Sokolská 26 totiž 15. března 2001 otevřela „pseudobilanční“ mnohožánrovou výstavu s příznačným názvem „Kamera skura is not dead“ (Kamera skura není mrtvá) a tuto prezentaci, představující ukázky z toho nejlepšího a nejzajímavějšího, co za pět let své existence skupina zrealizovala, pak zahájila atraktivní vernisáží. Pro desítky návštěvníků byl připraven pestrý program, těžící z ostravských tradic performance, provokujících

odkrýváním trapností a malicherností, uměleckého kýče, hrou s nadsázkou, ironií a sebeironií. Typická bývá také záměna „zaběhnutých rolí“ jednotlivých účinkujících - a tohoto prvku bylo využito také během vernisáže na Sokolské 26. Role seriózního uvaděče výstavy a znalce umění se chopil herec činohry Národního divadla moravskoslezského Stanislav Šárský, který s přehnaně vážnou tváří a patosem v hlase pronesl úvodní řeč, pojednávající o historii a činnosti skupiny Kamera skura. Nejedna posluchač se neubráníl úsměvu či dokonce hlasitému smíchu - a přitom málokdo tušil, že Šárský si text nevymyslel, dokonce ani jako předlohu nezparodoval, jen s patřičnými výrazovými prostředky přečetl jednu z kritik výtvarného teoretika Františka Kowolského (ten se ostatně vernisáže zúčastnil také, a to spojením přes mobilní telefon). Role roztěkaného moderátora večera se ujal oficiální kurátor galerie Sokolská 26 Milan Weber, který si v této pro něj poněkud netradiční

úloze počínal neuvěřitelně obratně a nevtravným humorem ochutil nejedna okamžik večera.

Oficiálními hosty zhruba hodinového představení se pak stali kouzelník Stanislav Saldak, který předvedl iluzionistické číslo plné klasických, přesto poutavých triků, performer Petr Lysáček, jenž upevnil na hlavy členů Kamery skury vydlabané hlávky zelí, vložil do nich rachejtle, zapálil je a nechal vybuchnout, a dále zaspívala chlapecká vokální skupina Kučera (opět v podání Kamery skury). Ačkoli se několik účinkujících, včetně polské kozy, která prý nebyla vzhledem k podezření na slintavku a kulhavku puštěna přes hranice, nedostavilo, akce zakončená „velkolepou“ tombolou (lístky byly vytahovány z osudí - vysloužilé ždímáčky) rozhodně neneděla a potvrdila, že Kamera skura (skutečně) is not dead.

ŠÁRKA NEVIDALOVÁ

Recenze

Aby srdce nehradilo
Jaroslav Šimíček

ISV nakladatelství, Praha 2001
254 stran, 138 Kč

Choroby srdce a cév usmrcují v civilizovaných zemích přes polovinu obyvatel. Na dvou třetinách těchto onemocnění se podílí ateroskleróza, zákeřné onemocnění: od vzniku aterosklerotického plátu k prvním projevům nemoci může uplynout doba několika měsíců až několika desítek let! Jsou to roky bezstarostnosti, kdy si málokdo připustí, že by byl nemocen. Bohužel první manifestací nemoci je často náhlá srdeční smrt doslova „z plného zdraví“. Ate-

roskleróza jako šelma číhá ve skrytu na svou oběť. O záležitostech této moderní civilizační choroby a o možnostech, jak se jí bránit, přináší autor informace, které jsou určeny převážně vzdělaným laikům, ale i lékařům. Napsal ji docent Zdravotně sociální fakulty OU s celoživotním zaměřením na kardiologii a patofyziologii. Knižka je napsána čtivě a obsahuje hodně nových poznatků. Rizikové faktory aterosklerózy, hlavně kouření cigaret, snižují dobu očekávaného dožití v celých státech: na příklad v Rusku, kde dnes kouří 70 % mužů v produktivním věku, se snížila délka dožití mužů během deseti posledních let z někdejších 64 na 57 let! A zdá se, že podobný osud čeká asijské státy, v nichž prudce stoupá spotřeba cigaret, zvyšuje se konzum živočišných tuků, strava se stále více podobá naší „civilizované“ a lidé se stále méně pohybují. Publikace uvádí možnosti, jak ateroskleróze předcházet a jak s ní žít, pokud už jsme onemocněli. Navazuje volně na předchozí autorovu knihu Srdce, buď zdravé, která vyšla v roce 1997. Její úspěch u čtenářů vedl autora k napsání této nové, rozšířené publikace.

Se srdcem divno hrát - tak zní název hry francouzského dramatika Marivauxe. Autor potvrzuje, že je to pravda, a to nejen na jevišti.

JITKA ČIŽKOVÁ

Mezinárodní úspěch Petra Holého

Ve dnech 21. -24. 3. 2001 se v Košicích konal 1. ročník Mezinárodního festivalu uměleckého dokumentu.

Soutěžilo 66 filmů z oblasti architektury a umění. Hlavní cenu získal dokument Baroko v nás. Autorem námětu a scénáře je doc. PhDr. Petr Holý, pedagog z katedry české literatury, literárních věd a dějin umění Filozofické fakulty Ostravské univerzity, kameramanem Adrej Barla a režisérkou Hana Teislerová. Komentář četli Viktor Preiss a Zdeněk Balcer.

Stejný tým natočil i divácky velmi úspěšný dokument Svět gotiky - zde a v nekonečnu. Oba filmy byly prodány do Belgie, Holandska a Velké Británie.

Srdečně tvůrcům blahopřejeme.

JIŘINA VEČEŘOVÁ

Ze života univerzity

* Koncerty studentů umělecko-pedagogické katedry Pedagogické fakulty se uskuteční v aule na Českobratrské ulici vždy v 18.30 hodin.

20. 4. Luděk Hrda - violoncello	ročníkový koncert
24. 4. Eva Kalinová - housle	absolventský koncert
25. 4. Veronika Ulitzková - viola	absolventský koncert
27. 4. Magdaléna Franková - hobo	
Zdeněk Berger - hobo	ročníkový koncert
30. 4. Martina Majdová - flétna	ročníkový koncert
2. 5. Martin Slavík - zpěv	ročníkový koncert
4. 5. Tomáš Svozil - violoncello	ročníkový koncert
9. 5. Marcela Foltisová - housle	
Martina Rajmanová - zpěv	ročníkový koncert
15. 5. Petra Prylová - flétna	ročníkový koncert
16. 5. Zuzana Müllerová - housle	ročníkový koncert
17. 5. Kateřina Pirochová - klavír	absolventský koncert
18. 5. Václav Křivánek - housle	absolventský koncert

Změna programu vyhrazena. Podrobnější informace jsou uvedeny na plakátech k příslušným koncertům.

- MŠ -

* Doc. Drahomíra Míčková založila před sedmi lety umělecký soubor, ve kterém účinkují žáci pěveckého oddělení Janáčkovy konzervatoře a umělecko-pedagogické katedry Pedagogické fakulty Ostravské univerzity. Jedná se o studenty oboru sólový koncertní a operní zpěv. V současné době soubor dostává pozvánky k účinkování nejen v České republice, ale i v zahraničí. Na repertoáru má písně lidové, umělé, árie z oper, operet i muzikálů.

Na žádost doc. Míčkové kolegium rektora na svém zasedání dne 5. 3. 2001 vyslovilo souhlas s pojmenováním uměleckého souboru na Kolegium Ostravské univerzity - Collegium Universitatis Ostraviensis.

- JV -

Vydané spisy, skripta a sborníky

Vydavatel: OU - Filozofická fakulta

Publikace: **Pojmový slovník managementu II**
(česko-anglicko-německo-ruský slovník)

Autor: M. Vavrečka, V. Lednický a kol.

Cena: **110 Kč**

Publikace: **Stručný slovník řečové komunikace**

Autor: M. Hrdlička, E. Demlová, K. Lepilová

Cena: **neprodejně**

Anotace: Studijní materiály jednosemestrálního studia v rámci grantu MŠMT „Inovace postgraduální přípravy učitelů ruštiny (region Severní Morava)“

Publikace: **Lingua et communicatio in sphaera mercuturiae Bohemica, Britannica, Germanica, Rossica**

Cena: **50 Kč**

Anotace: Sborník prací z VIII. Mezinárodní vědecké konference „Cestovní ruch Ostrava 2000“

Publikace: Germanistisches Jahrbuch č. 6 Ostrava/Erfurt 2000
Sborník č. 194/2000

Učitelé uspořádali koncert

Desátému výročí vzniku Ostravské univerzity byl věnován koncert učitelů umělecko-pedagogické katedry Pedagogické fakulty, který se v univerzitní aule uskutečnil ve středu

21. března. Jeho program byl vybrán především z hudby evropských romantiků a ze skladeb „klasiků“ české hudby 20. století.

Se skutečným potěšením si

všichni přítomní vyslechli dvě klavírní skladby F. Chopina. Lukáš Michel precizní interpretací zdůraznil zvukovou barvitost a stavebnou dokonalost skladatelovy Polonézy-Fantazie

op. 61. Balada As dur op. 47 byla v podání Elišky Novotné skutečně jedním z vrcholných Chopinových opusů, skladbou inspirovanou podněty proslulého polského literárního romantismu. S velikým respektem připomínám i výkon hobojisty Dušana Foltýna, který v Adagiu a Allegru R. Schumanna prokázal opravdu mimořádné interpretační kvality.

Výbornou úroveň měla i provedení skladeb českých skladatelů. Interpretace Janáčkovy Pohádky pro violoncello a klavír (hráli Jan Hališka a Eliška Novotná) připomněla - přesně v duchu autorského záměru - neklid a napětí skladatelova hledání vlastní tvořivé orientace. Vítězslav Kuzník, Irena Vítková a opět Eliška Novotná hráli Sonátu pro dvoje housle a klavír B. Martinů s nadhledem, technickou bravurou i s potřebnou razancí. Na programu koncertu bylo také vystoupení zpěvačky Janky Drahovzalové, která přednesla dvě árie z operet E. Kalmána a F. Lehára. Její vystoupení mělo - stejně jako klavírní doprovod Pavla Motlocha - výbornou úroveň, domnívám se však, že programové orientaci koncertu by byla bližší provedení árií, případně některého písňového cyklu.

Recenzovaný jubilejní koncert prokázal - konstatuji to s velikým potěšením - opravdu výborné interpretační kvality všech účinkujících. Připomněl, že umělecké (soutěžní a koncertní) úspěchy posluchačů katedry se odvíjejí nejen od pedagogických schopností a dovedností jejich učitelů.

JAN MAZUREK

Cestování šité na míru pro studenty a mladé

- levné letenky
- kurzy angličtiny v Anglii a na Maltě
- práce pro studenty v USA a ve Francii
- levné ubytování
- spolehlivé cestovní pojištění
- karta mladých IYTC pro absolventy VŠ
- karta ISIC v ČD centrech – slevy na železnici pro studenty

Více informací: www.gtsint.cz

 GTS international

GTS Denisova 2, 702 00 Ostrava 1

Tel.: 069/611 53 24, 611 53 26, fax: 069/611 53 28

E-mail: gts.ostrava@gtsint.cz

Uzávěrka dalšího čísla je ve čtvrtek 3. května 2001 do 10.00 hod.

Listy Ostravské univerzity, č. 4/2001, roč. 9 • Vydává Ostravská univerzita, č. registrace MMO - 74/93-PP • Internet: <http://www1.osu.cz/Rektorat/aktuallisty.htm> • Kontaktní adresa: Ostrava 1, Dvořákova 7, 701 03, tel.: 069/6160 139, fax: 069/6160 139 • e-mail: jirina.vecerova@osu.cz • Redakční rada: Jiřina Večeřová - šéfredaktorka; PhDr. Emílie Demlová, Dr.; PaedDr. Milena Frydrychová; PhDr. Jaroslav Galíček; Mgr. Darja Jarošová; doc. RNDr. Erika Mechlová; PhDr. Sárka Zedníčková; Radim Horák • Grafické zpracování a tisk: Repronis Ostrava • Náklad 1000 výtisků • ZDARMA

Podávání novinových zásilek povoleno Českou poštou, s.p., odštěpným závodem Severní Morava, č.j.: 2263/98-P/1 ze dne 18. 9. 1998